

*รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

ราชมาลี ต่อนรับ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

*Corresponding author e-mail: ratchamalee@sisaketspecial.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษและ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษในการนำไปใช้ในสถานศึกษาอื่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกสนทนากลุ่ม แบบประเมินรูปแบบฯ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการพบความถี่ประเด็นที่เป็นปัญหา คือ ด้านความพร้อมของอาคาร สถานที่ ด้านการเดินทางมารับบริการ ด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิการและด้านข้อมูลเด็กพิการ 2) รูปแบบฯ การพัฒนาหน่วยบริการประกอบด้วย ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 เนื้อหาของรูปแบบ ประกอบด้วย การบริหารแบบมีส่วนร่วม การส่งเสริมพัฒนา กระบวนการนิเทศและคุณภาพผู้เรียน ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนา ส่วนที่ 4 การประเมินผลและส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด 3) การนำรูปแบบฯ ไปใช้พบว่าอยู่ในระดับ มากที่สุด ในด้านหน่วยบริการมีการดำเนินงานที่มีคุณภาพ และ 4) ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ และคู่มือไปใช้ในสถานศึกษาอื่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ; การบริหารแบบมีส่วนร่วม; หน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ

* Received: 2025-04-11, Revised: 2025-06-20, Accepted: 2025-06-26

Participatory management model for developing service units of the Special Education Center in Sisaket Province

Ratchamalee Tonrub

Special Education Center, Sisaket Province

*Corresponding author email: ratchamalee@sisaketspecial.ac.th

ABSTRACT

This research aims to: (1) study the problems of participatory management for the development of service units at Sisaket Special Education Center, Sisaket Province; (2) develop a participatory management model for the development of service units at Sisaket Special Education Center, Sisaket Province; (3) implement the participatory management model for the development of service units at Sisaket Special Education Center, Sisaket Province; and (4) evaluate the model's feasibility for implementation in other educational institutions. Research instruments included interviews, focus group discussion records, and model evaluation forms. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research findings were as follows: 1. The problems in participatory management for service unit development were identified in four key areas: (1) readiness of buildings and facilities, (2) transportation for service access, (3) knowledge about children with disabilities, and (4) information on children with disabilities. 2. The developed management model consisted of five components: Part 1 – Principles and Objectives; Part 2 – Model Content, including Participative Management, Improvement, Supervision, and Achievement; Part 3 – Development Process; Part 4 – Evaluation; and Part 5 – Success Conditions. The evaluation results showed that the model was highly effective. 3. The implementation of the model demonstrated a high level of effectiveness, with service units operating at a high-quality standard. 4. The feasibility assessment of applying the model and its manual in other educational institutions was rated at the highest level.

Keywords: Model, Participatory Management, Service Unit Development

บทนำ

การศึกษาพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษา ที่มุ่งเน้นให้ด้านโอกาส การส่งเสริมและการสนับสนุนทางด้านการเรียนรู้สำหรับเด็กพิการ โดยในปัจจุบันการศึกษาพิเศษมุ่งเน้นให้เกิดความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาและการสนับสนุนที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 10 วรรคสอง ระบุว่า “การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้จัดตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตลอดจนกำหนดสิทธิให้ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ ความช่วยเหลือทางการศึกษา ซึ่งระบุหลักเกณฑ์ และวิธีการตามกฎหมายกระทรวง” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 2542) นอกจากนี้ มาตรา 20 พระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการยังระบุว่า คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลือจากรัฐ” ตามกฎหมายดังกล่าว สิทธิของผู้พิการคือ

การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบโดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัด สื่อสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการต้องให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม (พระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550, 2550)

ศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนให้กับเด็กพิการซึ่งให้บริการครอบคลุมทั้ง 77 จังหวัดทั่วประเทศไทย โดยมีบทบาทหน้าที่ คือ 1) ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เตรียมความพร้อมเด็กพิการเพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมโรงเรียนเฉพาะความพิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) พัฒนาและฝึกอบรม บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ 3) จัดระบบ สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้บริการ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษาสำหรับคนพิการ 4) จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ 5) ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัว และชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา 6) จัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ ตลอดจนเป็นศูนย์ข้อมูลคนพิการในจังหวัด 7) สนับสนุนการจัดการเรียนร่วมและประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับจังหวัด 8) ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่ได้รับมอบหมาย (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2550) เพื่อให้เด็กพิการได้รับโอกาสทางการศึกษาตามสิทธิและความเสมอภาค สามารถได้รับการบริการทางการศึกษาจากศูนย์การศึกษาพิเศษได้สะดวก รวดเร็ว ทัวถึง และมีคุณภาพจากการบริการเชิงรุกของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครอบครัว ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2559)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน องค์กร และหน่วยงานที่มีเป้าหมายและความต้องการร่วมกัน เพื่อดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ร่วมกัน ตลอดจนมีบทบาทในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา รวมถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการเรียนรู้จำเป็นต้องมีการจัดหาและพัฒนาสื่อ กระบวนการ ตลอดจนทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2564) ได้ระบุนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565 ไว้ว่า หน่วยงานทุกหน่วยงานควรทำงานภายใต้แนวคิด MOE ONE TEAM ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อผลักดันงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเสริมสร้างความโปร่งใสในกระบวนการทำงาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

จากข้อมูลผู้พิการในช่วงวัยเรียน 0-18 ปี ของจังหวัดศรีสะเกษจำนวนทั้งสิ้น 2,670 คน (พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ, 2566) จังหวัดศรีสะเกษมีการกำหนดวาระการขับเคลื่อน การพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ "ปลอดภัย สัมฤทธิ์ผล ยั่งยืน" ซึ่งการพัฒนาเด็กพิการได้อยู่ในวาระเร่งด่วนในการพัฒนาจังหวัดว่าด้วย วาระบูรณาการช่วยเหลือครอบครัวเปราะบางทางสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

ยกระดับคุณภาพชีวิต ภายใต้แนวความคิดที่ว่า สุขเสมอกันที่ศรีสะเกษ โดยบูรณาการการทำงานทุกภาคส่วนของสังคม (สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษ, 2566)

จากสภาพปัญหาปัจจุบันของศูนย์การศึกษาพิเศษ ยังพบเด็กพิการในวัยเรียนเป็นจำนวนมากที่ประสบความลำบากในการเดินทางมารับบริการ เพราะลักษณะทางภูมิศาสตร์ของที่อยู่อาศัยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ประกอบกับฐานะครอบครัวยากจนและความพิการ ทำให้คุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่และการศึกษาต่ำไปด้วย ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจึงได้จัดตั้งหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ 34/2546 สั่ง ณ วันที่ 8 กรกฎาคม 2546 เรื่อง การบริหารราชการศูนย์การศึกษาพิเศษ และโรงเรียนศึกษาพิเศษ ให้อำนาจผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ จัดตั้งหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยปัจจุบันศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ มีหน่วยบริการ 19 แห่ง ให้บริการในพื้นที่ 22 อำเภอ ซึ่งพบว่ายังมีเด็กพิการที่ยังมีข้อจำกัดในการเข้ารับบริการ ส่งผลให้ไม่ได้รับบริการอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

จากความเป็นมาและความสำคัญของสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ และนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ซึ่งจะส่งโดยตรงต่อการพัฒนาเด็กพิการ ครอบครัว และชุมชนที่เกี่ยวข้องให้ดียิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ในการนำไปใช้ในสถานศึกษาอื่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยทั้งหมด 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัย (Research : R1) เป็นการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย 1) สสำรวจข้อมูลประเด็นที่เป็นปัญหาในการดำเนินงานของหน่วยบริการ 2) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs) ในการพัฒนารูปแบบการฯ 3) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ความเป็นไปได้ในการ พัฒนารูปแบบฯ และ 4) สังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยด้านการพัฒนารูปแบบฯ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล

1) ครู จำนวน 19 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ หัวหน้าหน่วยบริการที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ หน่วยบริการและหัวหน้าอำเภอเมือง รวม 19 อำเภอ ในจังหวัดศรีสะเกษ

2) ผู้ปกครอง จำนวน 22 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ (1) เป็นตัวแทนของผู้ปกครองของหน่วยบริการ/ประจำอำเภอของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ แห่งละ 1 คน (2) เป็นผู้ปกครองของเด็กพิการที่รับบริการอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 2 ปี (3) ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ อย่างสม่ำเสมอ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ

ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ประเด็นสภาพปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อ

พัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลการวิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์ประเด็นสภาพปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

2. นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างขึ้นไปขอคำแนะนำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3. จัดทำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างฉบับสมบูรณ์ และนำแบบสัมภาษณ์ไปดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ถึงครู ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

4.2 จัดประชุมครูทั้ง 19 คน ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจในการตอบแบบสอบถาม และส่งแบบสอบถามให้ผู้ปกครองเด็กที่มีความจำเป็นพิเศษ ทั้ง 22 คนในพื้นที่หน่วยบริการที่ตนเองรับผิดชอบ

4.3 ครู นำแบบแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ไปสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กที่มีความจำเป็นพิเศษ ทั้ง 22 คน ในพื้นที่หน่วยบริการที่ตนเองรับผิดชอบ

4.4 ครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมดส่งคืนผู้วิจัย

4.5 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำไปใช้ใน
ระยะที่ 2

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการสัมภาษณ์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การพัฒนา (Development : D1) เป็นการออกแบบและพัฒนารูปแบบฯ ประกอบด้วย
ร่างรูปแบบฯ และร่างคู่มือฯรูปแบบและตรวจสอบรูปแบบฯ โดยการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบรูปแบบฯ และคู่มือรูปแบบฯ

1) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน ได้มาโดย การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ (1) มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี (2) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางด้านการบริหารการศึกษา (3) มีผลงานเป็นประจักษ์ยอมรับด้านการบริหารสถานศึกษา

2) นักวิชาการจากมหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ (1) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกด้านการศึกษา (2) สอนหรือเคยสอนในระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ และคู่มือรูปแบบฯ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบวิเคราะห์เอกสารรูปแบบๆ คู่มือรูปแบบๆ และแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในรูปแบบๆ และคู่มือรูปแบบๆ

แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในรูปแบบๆ และคู่มือรูปแบบๆ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) (Likert, Rensis A. , 1961) ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบประเมินรูปแบบๆ และคู่มือรูปแบบๆ ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินรูปแบบและคู่มือรูปแบบ

2. วิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบและคู่มือรูปแบบ

3. สร้างแบบประเมินรูปแบบๆ และคู่มือรูปแบบๆ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้

4. นำแบบประเมินรูปแบบๆ และคู่มือรูปแบบๆ เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) หาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์

5. นำแบบประเมินรูปแบบๆ และคู่มือรูปแบบๆ ไปทดลองใช้ (Try-out) กับ ครู ภาควิชาที่เครือข่ายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์ α (α -Coefficient) ของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด. 2556, หน้า 101) คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินรูปแบบๆ ทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.968 และแบบประเมินคู่มือรูปแบบๆ เท่ากับ 0.913

6. จัดทำแบบประเมินรูปแบบๆ และประเมินคู่มือรูปแบบๆ ฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขั้นตอนการร่างรูปแบบๆ และร่างคู่มือรูปแบบๆ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ประเด็นสภาพปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

3. วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ

4. ร่างรูปแบบฯ และร่างคู่มือรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการ
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

5. นำรูปแบบฯ และคู่มือรูปแบบฯ ที่ได้จากการร่าง เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ

4.2 ขั้นตอนการตรวจสอบรูปแบบฯ และคู่มือรูปแบบฯ โดยใช้แบบประเมินรูปแบบฯ และแบบ
ประเมินคู่มือรูปแบบฯ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือและส่งหนังสือจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ถึง
ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ที่เป็นผู้ตรวจสอบรูปแบบฯ และคู่มือรูปแบบฯ

2. ผู้วิจัยส่งรูปแบบฯ และคู่มือรูปแบบฯ พร้อมกับแบบประเมินรูปแบบฯ และแบบประเมิน
คู่มือรูปแบบฯ ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ โดยตรง

3. ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินการแบบประเมินรูปแบบฯ และคู่มือรูปแบบฯ ด้าน
ความเหมาะสมและด้านความเป็นไปได้

4. ผู้วิจัยรวบรวมแบบประเมินรูปแบบฯ และแบบประเมินคู่มือรูปแบบฯ ที่ส่งกลับคืน
ทั้งหมด

5. ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินรูปแบบฯ และ
แบบประเมินคู่มือรูปแบบฯ

6. ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำรูปแบบฯ และคู่มือรูปแบบตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
ผู้เชี่ยวชาญที่ได้แนะนำเพิ่มเติมให้เป็นฉบับสมบูรณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ระยะที่ 3 การวิจัย (Research : R2) เป็นการทดลองใช้รูปแบบฯ โดยหัวหน้าหน่วยบริการตัวแทน
ภาคีเครือข่าย แล้วประเมินประสิทธิผลในการนำรูปแบบฯ และคู่มือรูปแบบฯ ไปใช้ และประเมินความพึง
พอใจที่มีต่อรูปแบบฯ โดยตัวแทนภาคีเครือข่าย และผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรี
สะเกษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทดลองใช้ตามกระบวนการที่ระบุในรูปแบบฯ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1) ครู จำนวน 19 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การ
คัดเลือก ดังนี้ หัวหน้าหน่วยบริการที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ หน่วย
บริการและหัวหน้าอำเภอเมือง รวม 19 อำเภอ ในจังหวัดศรีสะเกษ ตามคำสั่งศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ
จังหวัดศรีสะเกษ

2) ตัวแทนภาคีเครือข่าย จำนวน 32 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ เป็นคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยบริการประจำอำเภอ ประกอบด้วย (1) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ (2) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ (3) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ (4) นายกเทศมนตรีเมืองศรีสะเกษ (5) ท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ (6) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร (7) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1-4 (8) นายอำเภอ 22 อำเภอ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ประสิทธิผลในการนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษไปใช้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

2) คู่มือรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

3) แบบประเมินประสิทธิผลในการนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษไปใช้

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1) รูปแบบฯ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องตามคำแนะนำแล้ว ฉบับสมบูรณ์

2) คู่มือรูปแบบฯ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องตามคำแนะนำแล้ว ฉบับสมบูรณ์

3) แบบประเมินประสิทธิผลในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ ซึ่งมีวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.1) ศึกษาเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบในการสร้างแบบประเมินประสิทธิผลในการนำรูปแบบฯ ไปใช้

3.2) กำหนดประเด็นในการสร้างแบบประเมินประสิทธิผลของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ แล้วพิจารณาระดับคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ มีการให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีคุณภาพ อยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีคุณภาพ อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีคุณภาพ อยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีคุณภาพ อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีคุณภาพ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3.3) นำแบบประเมินประสิทธิผลในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน จากนั้นนำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาหาวิเคราะห์ความสอดคล้องด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.96 จากนั้นผู้วิจัย นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

3.4) นำแบบประเมินประสิทธิผลในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำ ไปทดลองใช้กับครู ตัวแทนภาคีเครือข่าย จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย นำผลการประเมินการใช้รูปแบบฯ วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินประสิทธิผลของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551) ซึ่งผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินประสิทธิผลของการนำรูปแบบฯ ไปใช้ทั้งฉบับพบว่า มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96

3.5) จัดทำเป็นแบบประเมินประสิทธิผลในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ ฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบฯ ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือ ครูและตัวแทนภาคีเครือข่ายของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 51 คน ในช่วงเดือน เมษายน 2567 – มีนาคม 2568 โดยดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการตามรูปแบบฯ และเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ถึงครู ตัวแทนภาคีเครือข่ายของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อขอความร่วมมือในการทดลองใช้รูปแบบฯ และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบฯ

2) จัดประชุมครู ตัวแทนภาคีเครือข่ายของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ ทั้ง 51 คน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจตามขั้นตอนของรูปแบบการฯ และคู่มือรูปแบบฯ

3) ครู ตัวแทนภาคีเครือข่าย ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ นำรูปแบบฯ และคู่มือรูปแบบฯ ไปทดลองใช้

4) ครู ตัวแทนภาคีเครือข่าย ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ประเมินประสิทธิผลในการนำรูปแบบฯ ไปใช้

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ในเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ประเมินประสิทธิผลในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ ใช้ค่าความถี่ร้อยละ ซึ่งการวิเคราะห์ระดับคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ร้อยละ 90 ขึ้นไป หมายถึง มีคุณภาพ อยู่ในระดับ มากที่สุด

ร้อยละ 80 -89 หมายถึง มีคุณภาพ อยู่ในระดับ มาก

ร้อยละ 70 - 79 หมายถึง มีคุณภาพ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ร้อยละ 60 - 69 หมายถึง มีคุณภาพ อยู่ในระดับ น้อย

ต่ำกว่า ร้อยละ 59 หมายถึง มีคุณภาพ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ขั้นที่ 2 ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1) ตัวแทนภาคีเครือข่าย จำนวน 32 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ เป็น คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยบริการประจำอำเภอ ประกอบด้วย (1) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ (2) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ (3) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ (4) นายกเทศมนตรีเมืองศรีสะเกษ (5) ท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ (6) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร (7) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1-4 (8) นายอำเภอ 22 อำเภอ

2) ผู้ปกครอง มีวิธีการเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากรได้แก่ ผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 700 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 248 คน ซึ่งมาจากกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (Krejcie & Morgan, 1970: 607-610) แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้การกำหนดสัดส่วนของอำเภอ (Quota Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1) ศึกษาเอกสาร วรรณกรรมที่เกี่ยวกับแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ

2) กำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ มีการให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3) นำประเด็นแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน นำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาวิเคราะห์ความสอดคล้องโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.94 จากนั้น ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นฉบับสมบูรณ์

4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ ฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับ ครู ตัวแทนภาคีเครือข่าย จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย นำผลการทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551) ซึ่งผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ ทั้งฉบับ พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

5) จัดทำเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ ฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ ไปสอบถามกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 280 คน ในช่วงเดือน เมษายน 2568 โดยดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการตามรูปแบบฯ และเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ถึง ตัวแทนภาคีเครือข่าย ผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ

2) จัดประชุมครู เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจในการนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ผู้ปกครอง

3) ตัวแทนภาคีเครือข่ายและผู้ปกครองของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ

4) ครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมดส่งคืนผู้วิจัย

5) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ โดยกลุ่มเป้าหมายของตัวแทนภาคีเครือข่าย ใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และในกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด

- 3.50 –4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก
2.50 –3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง
1.50 –2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย
1.00 –1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ระยะที่ 4 การพัฒนา (Development : D2) เป็นการประเมินรูปแบบฯ และคู่มือรูปแบบฯ ในการนำไปใช้ในสถานศึกษาอื่น

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

 - 1) ผู้อำนวยการ จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการของศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 และจังหวัดใกล้เคียง
 - 2) ครูหน่วยบริการ จำนวน 12 คน มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ (1) ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หน่วยบริการของแต่ละศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แห่งละ 2 คน (2) มีประสบการณ์ปฏิบัติงานที่หน่วยบริการอย่างน้อย 2 ปี
2. ตัวแปรที่ศึกษา

ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯและคู่มือรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่น
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1) แบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯไปใช้ ในสถานศึกษาอื่น
 - 2) แบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำคู่มือรูปแบบฯไปใช้ในสถานศึกษาอื่น

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

 - 1) แบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯไปใช้ ในสถานศึกษาอื่น
 1. ศึกษาเอกสาร วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯไปใช้

ในสถานศึกษาอื่น

 2. กำหนดประเด็นในการสร้างแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯไปใช้ในสถานศึกษาอื่น มีการให้คะแนน ดังนี้
 - 5 หมายถึง มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับ มากที่สุด
 - 4 หมายถึง มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มาก
 - 3 หมายถึง มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ ปานกลาง
 - 2 หมายถึง มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ น้อย
 - 1 หมายถึง มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. นำประเด็นแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯไปใช้ในสถานศึกษาอื่นเสนอให้

ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน นำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มาวิเคราะห์ความสอดคล้องด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีค่าดัชนี ความสอดคล้องเท่ากับ 0.94 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นฉบับสมบูรณ์

4. นำแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่นที่ปรับปรุงไปทดลองใช้กับครู จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย นำผลการทำแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่น และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ ในสถานศึกษาอื่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551) ซึ่งผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ ในสถานศึกษาอื่นทั้งฉบับ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96

5. จัดทำเป็นแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่น ฉบับสมบูรณ์

2) แบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำคู่มือรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่น

1. ศึกษาเอกสาร วรรณกรรมที่เกี่ยวกับแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำคู่มือรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่น

2. กำหนดประเด็นในการสร้างแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำคู่มือรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่น มีการให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. นำประเด็นแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำคู่มือรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่น เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน นำผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มาวิเคราะห์ ความสอดคล้องด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าดัชนี ความสอดคล้องเท่ากับ 0.96 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

4. นำแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำคู่มือรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่น ที่ปรับปรุงไปทดลองใช้กับครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย นำผลการทำแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำคู่มือรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่น วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำคู่มือรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่น โดย

ใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (สมบัติ ห้ายเรือคำ, 2551) ซึ่งผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำคู่มือรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่น ทั้งฉบับ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94

5. จัดทำแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำคู่มือรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่น ฉบับสมบูรณ์
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการโดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการและครูหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 และจังหวัดใกล้เคียง เพื่อขอความคิดเห็นความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ และคู่มือรูปแบบฯ ไปใช้ ในสถานศึกษาอื่น

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานหาความถี่ร้อยละ ใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ซึ่งการวิเคราะห์ ระดับความเป็นไปได้ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

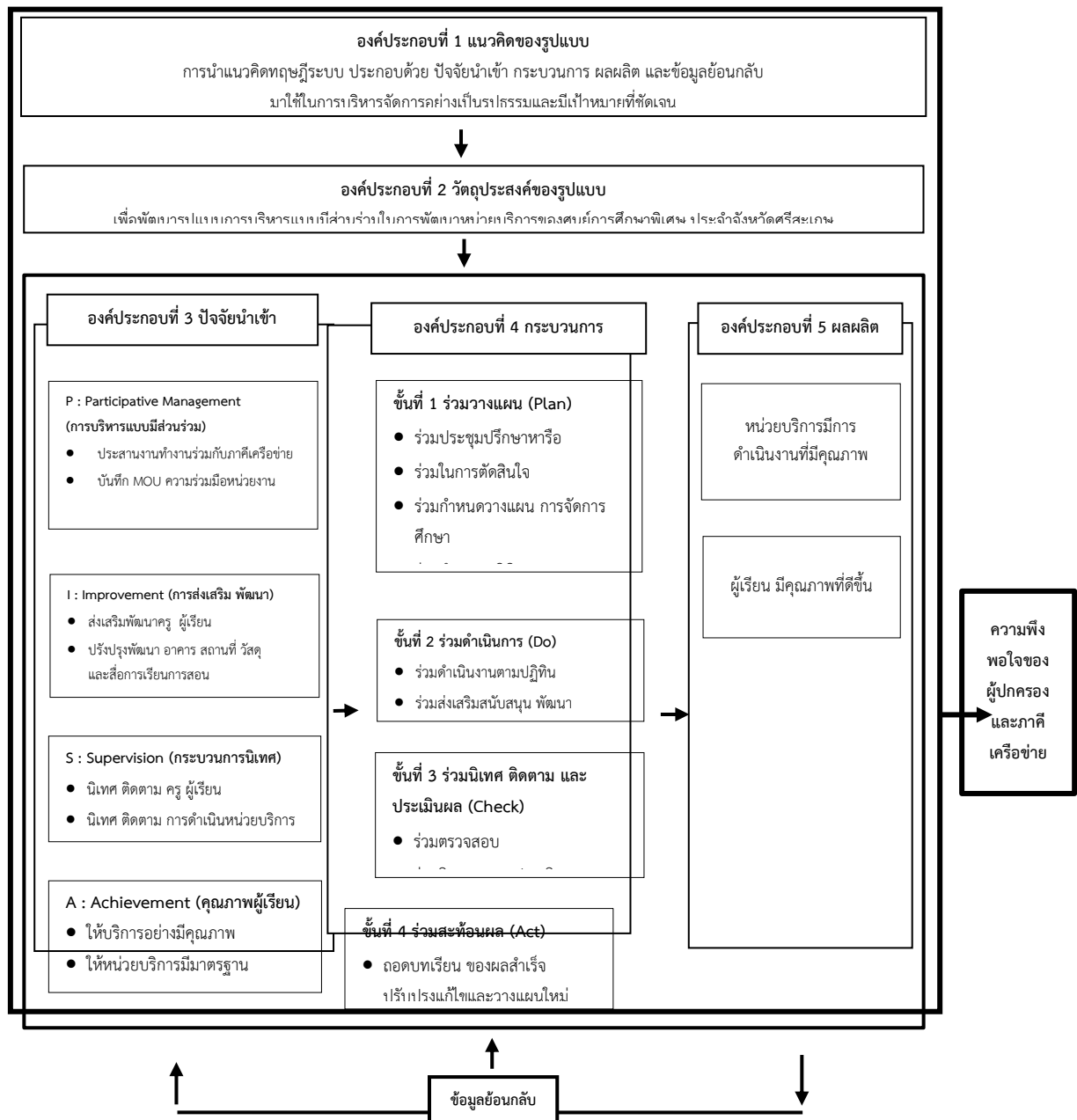
- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ น้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่ให้ข้อมูลพบว่า ความถี่ในประเด็นที่เป็นปัญหาโดยเรียงจากที่มากที่สุด ดังนี้ ด้านความพร้อมของอาคาร สถานที่ ด้านการเดินทางมารับบริการ ด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิการ และด้านข้อมูลเด็กพิการ

2. ผลการพัฒนารูปแบบฯ ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 เนื้อหาของรูปแบบ ประกอบด้วย การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) การส่งเสริมพัฒนา (Improvement) กระบวนการนิเทศ (Supervision) คุณภาพผู้เรียน (Achievement) ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนา ส่วนที่ 4 การประเมินผล และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ภาพกรอบแนวคิดการวิจัย

3. ผลการนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษไปใช้พบว่าประสิทธิผลในการนำรูปแบบฯ ไปใช้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านหน่วยบริการมีการดำเนินงานที่มีคุณภาพ มีผลการใช้ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร ความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ หน่วยบริการมีความปลอดภัยต่อการรับบริการ หน่วยบริการได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายในการดำเนินงาน หน่วย

บริการได้รับการยอมรับจากชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้เรียนเข้าถึงการรับบริการในรูปแบบของหน่วยบริการ

4. ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ และคู่มือไปใช้ในสถานศึกษาอื่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 4 ประเด็นคือ

1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ในการนำไปใช้ในสถานศึกษาอื่น รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลศึกษาสภาพปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ความถนัดในประเด็นที่เป็นปัญหาโดยเรียงจากที่มากที่สุด ดังนี้ ด้านความพร้อมของอาคาร สถานที่ ด้านการเดินทางมารับบริการ ด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิการ และด้านข้อมูลเด็กพิการ ซึ่งสอดคล้องกับเอกราช สุเต็มและคณะ (2563) สรุปสภาพปัญหาการบริหารจัดการหน่วยบริการประจำอำเภอ สังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน พบว่า สภาพการปฏิบัติงานในหน่วยบริการประจำอำเภออยู่ในระดับมาก และพบปัญหาดังนี้บุคลากรขาดประสบการณ์ สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ บุคลากรขาดความรู้ด้านบัญชีขาดความเข้าใจในการเขียนโครงการ สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการขาดความเข้าใจในระบบงาน ขาดบุคลากรทางกายภาพบำบัดหัวหน้างานขาดประสบการณ์ แนวทางการบริหารจัดการหน่วยบริการประจำอำเภอ สังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน ดังนี้ กลุ่มบริการวิชาการ ควรมีการจัดทำแผน IEP ร่วมกับผู้ปกครองเพื่อทราบถึงความต้องการและจัดซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ฝึกอบรมบุคลากร ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลผู้พิการให้เกิดองค์ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ กลุ่มบริหารแผนงานและงบประมาณ กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน อบรมพัฒนาบุคลากรด้านแผนงานและงบประมาณให้เกิดองค์ความรู้นำไปสู่ทักษะในการปฏิบัติงาน และนิเทศติดตามให้คำแนะนำ กลุ่มบริหารทั่วไป ประสานงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ภาคเอกชน ชุมชน เพื่อร่วมพัฒนาหน่วยบริการประจำอำเภอ จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน สร้างองค์ความรู้ด้านงานธุรการ กลุ่มบริการงานบุคคล วางแผนอัตรากำลังของครู จัดอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ อาวีวรรณ เรือนพิบูลย์ (2565) สรุปสภาพปัญหาและความต้องการ

การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ของหน่วยบริการประจำอำเภอ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ภายในห้องเรียนของหน่วยบริการประจำอำเภอสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ นักเรียนออทิสติก และด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ภายนอกห้องเรียนของหน่วยบริการประจำอำเภอ แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ของหน่วยบริการประจำอำเภอ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้แก่ การจัดพื้นที่ที่เหมาะสมกับสภาพความพิการของนักเรียนแต่ละบุคคล การแบ่งมุมที่เน้นการปฏิบัติจริง การจัดลานเพื่อกระตุ้นประสาทสัมผัส และการคำนึงถึงลักษณะความพิการเพื่อจัดหาโต๊ะเรียนที่มีลักษณะพิเศษ รวมถึงการจัดทำทางลาด รววจับ หลังคาคลุมทางเดินเพื่อความปลอดภัยและเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนที่ใช้เก้าอี้ล้อเข็น

2. ผลการพัฒนาแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า รูปแบบฯ ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 เนื้อหาของรูปแบบ ประกอบด้วย การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) การส่งเสริมพัฒนา (Improvement) กระบวนการนิเทศ (Supervision) คุณภาพผู้เรียน (Achievement) ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนา ส่วนที่ 4 การประเมินผล และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยพร พันธุ์น้อย (2564) ที่สรุปว่ารูปแบบการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายของหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 จังหวัดลพบุรี มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่องค์ประกอบที่ 1 แนวคิดของรูปแบบองค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการและองค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต รวมถึงสอดคล้องกับ ณัฐธิดา พิมพ์สาร (2567) ได้สรุปรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 3 วิธีดำเนินการการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมินรูปแบบ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ประสิทธิภาพในการนำรูปแบบฯ ไปใช้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านหน่วยบริการมีการดำเนินงานที่มีคุณภาพ มีผลการใช้ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร ความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ หน่วยบริการมีความปลอดภัยต่อการรับบริการ หน่วยบริการได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายในการ

ดำเนินงาน หน่วยบริการได้รับการยอมรับจากชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้เรียนเข้าถึงการรับบริการในรูปแบบของหน่วยบริการ ซึ่งสอดคล้องกับจตุพล โนมณี (2562) ที่สรุปว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นวิธีการบริหารที่เน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ร่วมในการคิด การตัดสินใจ หรือการส่งเสริมสนับสนุนในหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดความผูกพันและ ความรับผิดชอบต่อองค์กรมากยิ่งขึ้น ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วม นั้น เป็นวิธีการที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน และสอดคล้องกับณัฐธิดา พิมพ์สาร (2567) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่นพบว่า ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ และคู่มือไปใช้ในสถานศึกษาอื่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับภัคธดา สุวรรณนวล (2560) ผู้บริหาร โรงเรียนในยุคปัจจุบันหันมาให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียน เฉพาะทางสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่าย เป็นอย่างมากจึงจะเกิดความสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนได้ ทั้งเครือข่าย ระดับโรงเรียนด้วยกัน เครือข่ายผู้ปกครอง รวมถึงเครือข่ายสถานประกอบการต่าง ๆ และสอดคล้องกับ สุทัศน์ นาคเวช (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่องการบริหารโรงเรียนเทศบาล ในลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนเทศบาล ในลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนเทศบาลในลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน มีความถูกต้อง เหมาะสมเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าในด้านการเข้าถึงบริการ ผู้เรียนเข้าถึงการรับบริการในรูปแบบของหน่วยบริการมีผลประเมินความพึงพอใจอยู่ในลำดับน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ครู และภาคีเครือข่าย ร่วมกันหาแนวทางในเข้าถึงบริการของผู้เรียนในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

2) รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าในด้านการเข้าถึงบริการ ผู้เรียนเข้าถึงการรับบริการในรูปแบบของหน่วยบริการมีผลประเมินความพึงพอใจอยู่ในลำดับน้อย การยอมรับจากชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังนั้น

ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และภาคีเครือข่าย ควรมีการสร้างการรับรู้ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ การให้บริการในทุกรูปแบบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ โดยการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายกับรูปแบบการให้บริการอื่น ๆ ของทางศูนย์การศึกษาพิเศษ หน่วยงานการศึกษา และหน่วยที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนทางการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2564 - 2565*. กระทรวงฯ.
- จตุพล โนมณี. (2562). *แนวทางในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรม ในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 ศรีทรายมูล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*.
- ชัยพร พันธุ์น้อย. (2564). *การพัฒนาแบบการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายของหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 6 จังหวัดลพบุรี*. ม.ป.ท.
- ณัฐธิดา พิมพ์สาร. (2567). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. *วารสารปัญญา*, 31(2), 120-127.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. สุวีริยาสาสน.
- พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ. (2566). *รายงานข้อมูลสถิติการออกบัตรคนพิการ แรกเกิด - 18 ปี จังหวัดศรีสะเกษ*. การประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ, ศรีสะเกษ.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (2550, 27 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 ตอนที่ 61 ก
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก.
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545, 19 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก.
- ภักธดา สุวรรณวล. (2560). *ปัจจัยคัดสรรด้านการบริหารที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สุทัศน์ นาคเวช. (2563). *การบริหารโรงเรียนเทศบาลในลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. ภาควิชาวัดผลและวิจัย การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษ. (2566). *ประชุมคณะกรรมการจังหวัดศรีสะเกษและหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดศรีสะเกษ ครั้งที่ 11/2566*. ศาลากลางจังหวัดศรีสะเกษ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2550). *แนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2559). *คู่มือปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เอกราช สุเต็ม, หยกแก้ว กมลวรรณ, และมานี แสงหิรัญ. (2563). *แนวทางการบริหารจัดการหน่วยบริการประจำอำเภอ กรณีศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 7(9), 138-152.
- อารีวรรณ เรือนพิบูลย์. (2565). *แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ของหน่วยบริการประจำอำเภอ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรธานี*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 9(8), 146-161.
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970). Determinizing Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Likert, R. (1961). *New Patterns of Management*. McGraw-Hill.